

Rewers i Awers. Akademia Edukacji Ekonomicznej SGH

KAWA - Krótkie Atrakcyjne Wykłady Angażujące

O inwestowaniu...
Bartosz Majewski

Szkoła Główna Handlowa
19 listopada 2019 r.

JAK ZOSTAĆ BOGATYM?

DOBRY BUDŻET DOMOWY

JAK POMNAŻAĆ BOGACTWO?

- Konsumpcja
- Oszczędzanie
- Inwestowanie
- *!Spekulacja!*

Co znaczy oszczędzać?

1. Rozsądne wydawanie pieniędzy
2. Rezygnacja z części konsumpcji
3. Ochrona posiadanego bogactwa

FORMY OSZCZĘDZANIA

- „Skarpeta”
- Rachunek bankowy
- Lokata bankowa – oprocentowanie stałe, zmienne, progresywne
- Konto oszczędzające
- Obligacje

CZYM JEST INWESTYCJA?

- INWESTYCJA = OSZCZĘDZANIE + RYZYKO

→ Aby inwestować potrzebujemy oszczędności

→ Nie ma pewnych inwestycji

FORMY INWESTYCJI

- Własne przedsiębiorstwo
 - Udziały w spółce
 - Akcje przedsiębiorstw
 - Fundusze inwestycyjne
-
- Złoto, sztuka, nieruchomości, rozwój kompetencji

SPEKULACJA

SPEKULACJA

- Bardzo wysokie ryzyko
 - Krótki okres
- Oderwanie od „fundamentów”
 - Przewidywanie trendów
 - Duży zysk lub duża strata
- Częste wykorzystanie kredytów

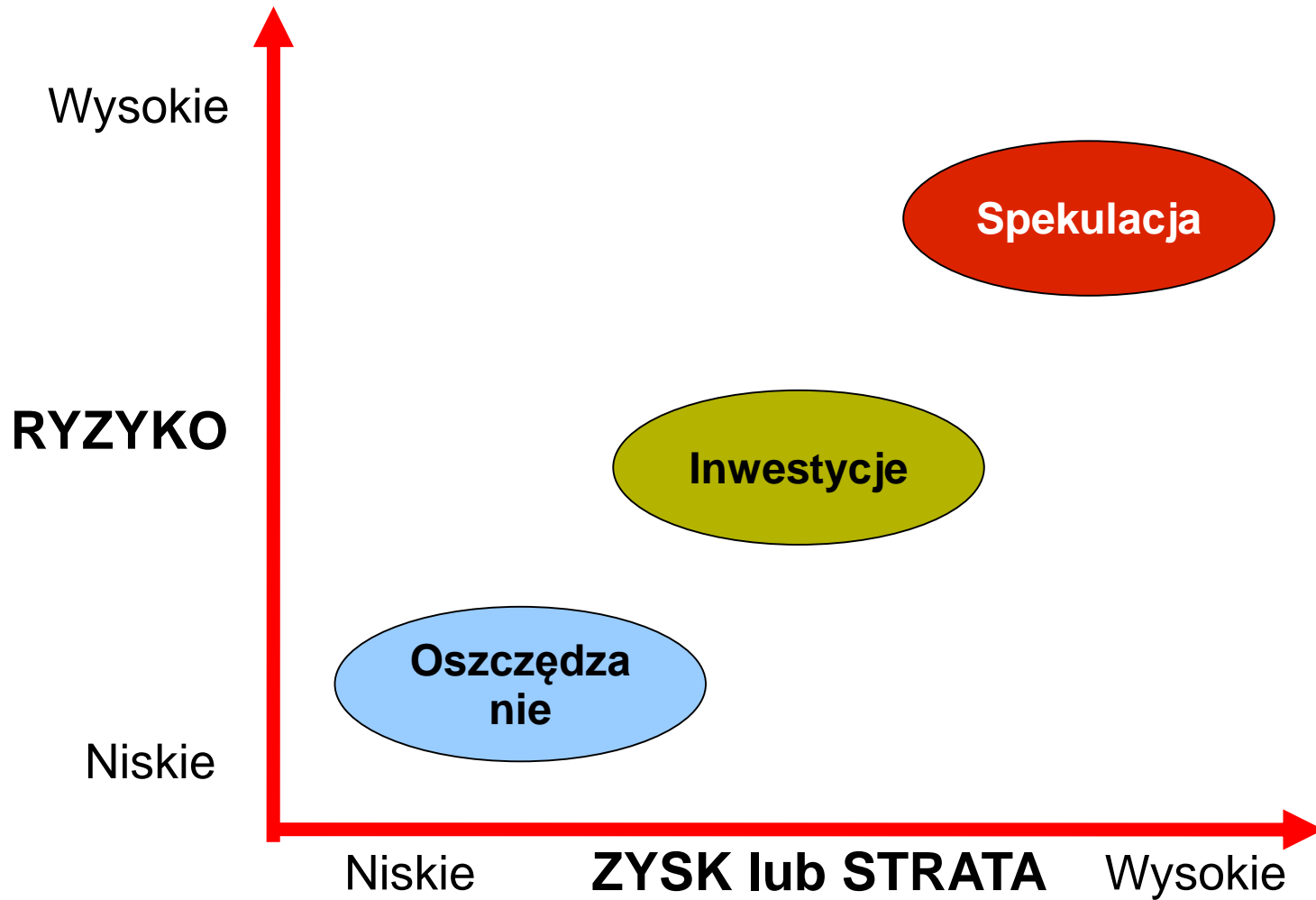
SPEKULANT - DOBRY CZY ZŁY?

- Spekulant na rynku kapitałowym to określenie neutralne
 - Dostarcza płynności
 - Bez spekulantów inwestorzy ryzykowałiby znacznie więcej
 - Zwiększa chwiejność kursów
 - Zwiększa ryzyko

FORMY SPEKULACJI

- Akcje
- Obligacje
- Waluty
- Złoto
- Nieruchomości
 - Sztuka
 - Towary
- i wiele innych

RYZYZKO

INWESTYCJE \neq HAZARD

- INWESTYCJE:
 - Wydatki pozostawiają trwały efekt
 - Ryzyko – efekt uboczny biznesu
 - W długiej perspektywie wszyscy zyskują
- HAZARD:
 - Żadnych trwałych efektów – tylko emocje
 - Ryzyko – warunek konieczny zabawy
 - W długiej perspektywie zyskuje tylko kasyno

PROCENT SKŁADANY

Kapitał końcowy = kapitał początkowy x $(1 + \text{stopa } \%)^{\text{okres}}$

Na koniec każdego okresu odsetki dopisywane są do kapitału, dlatego w następnym okresie odsetki są naliczane również od nich

POTĘGA PROCENTU SKŁADANEGO

- Wkład 5 000 zł za kilka lat

	5%	8%	10%	15%
1 rok				
5 lat				
10 lat				
25 lat				
40 lat				

POTĘGA PROCENTU SKŁADANEGO

- Wkład 5 000 zł za kilka lat

	5%	8%	10%	15%
1 rok	5 250 zł	5 400 zł	5 500 zł	5 750 zł
5 lat				
10 lat				
25 lat				
40 lat				

POTĘGA PROCENTU SKŁADANEGO

- Wkład 5 000 zł za kilka lat

	5%	8%	10%	15%
1 rok	5 250 zł	5 400 zł	5 500 zł	5 750 zł
5 lat	6 381 zł	7 347 zł	8 053 zł	10 057 zł
10 lat	8 144 zł	10 795 zł	12 969 zł	20 228 zł
25 lat	16 932 zł	34 242 zł	54 174 zł	164 595 zł
40 lat	35 200 zł	108 623 zł	226 296 zł	1 339 318 zł

Zadanie

Szacowanie ryzyka

Który los wybierzesz:

1. 1 zł z 0,01% możliwością wygrania 100.000zł
2. 100zł z 10% możliwością wygrania 10.000zł
3. 1.000zł z 3% możliwością wygrania 1.000.000zł
4. 10.000zł z 20% możliwością wygrania 1.000.000zł

Dokonywanie wyb

Poziom ryzyka:

Najniższe ryzyko to 80% (prawdopodobieństwo wygranej 20%)

– **los nr 4:** 10.000zł z 20% możliwością wygrania 1.000.000zł

Oczekiwana stopa zwrotu – prawdopodobne zyski minus nakłady do nakładów

Najwyższy poziom zyskowności to **los nr 3**

1. $0,01\% * 100.000zł - 1zł / 1 = 9 / 1 = 9$
2. $10\% * 10.000zł - 100zł / 100zł = 1000 - 100 / 100 = 9$
3. $3\% * 1.000.000zł - 1.000zł / 1.000zł = 30.000 - 1.000 / 1.000 = 29$
4. $20\% * 1.000.000zł - 10.000 / 10.000zł = 200.000 - 10.000 / 10.000 = 19$

Wartość ryzyka: gotowość na utratę 100% kapitału

Najniższa ryzykowana kwota to 1 zł: **los nr 1:** 1 zł z 0,01% możliwością wygrania 100.000zł

Parametry instrumentów finansowych

ryzyko

stopa zwrotu

płynność

Lokaty: sztuczki i pułapki

- Kary za wcześniejsze zerwanie lokaty
- Stałe oprocentowanie na długi okres gdy inflacja spada – i odwrotnie
- Oprocentowanie brutto w skali roku
- Lokaty powiązane z funduszami inwestycyjnymi
- Lokaty progresywne
- Lokaty z kapitalizacją dzienną i długim okresem trwania umowy

Obligacje - pułapki

- Kary za wcześniejsze odsprzedanie obligacji emitentowi
- Prowizja za sprzedaż obligacji na rynku wtórnym
- Oprocentowanie nie dające gwarancji wartości kapitału

Fundusze inwestycyjne

Fundusz inwestycyjny to forma zbiorowego inwestowania pieniędzy. Kapitał, na który składają się wpłaty poszczególnych uczestników, jest inwestowany w instrumenty finansowe, zależne od typu funduszu, np. akcje, obligacje, lokaty, nieruchomości itd.

Cel: Pomnożenie kapitału

Charakterystyka:

Poziom ryzyka od umiarkowanego do wysokiego (w zależności od typu funduszu), możliwy wysoki poziom zysku z inwestycji.

Typy funduszy

1. **Bezpieczne:**

- gotówkowe i rynku pieniężnego
- dłużne (papierów dłużnych, obligacji)
- Obligacji korporacyjnych

Typy funduszy

2. Mieszane (hybrydowe):

- zrównoważone
- stabilnego wzrostu
- z ochroną kapitału
- aktywnej alokacji

Typy funduszy

3. Akcji:

- sektorowe
- akcji małych i średnich spółek

Zalety inwestowania w fundusz

- Profesjonalna obsługa
- Kapitał łączony
- Dywersyfikacja
- Łatwy dostęp do pieniędzy
- Bezpieczeństwo
- Łatwy dostęp do bieżącej informacji/ porównań
- Jasne opłaty

Wady inwestowania w fundusz

- Zarządzanie kosztuje
- Inni ryzykują - Ty ponosisz koszty
- Wyniki są nieprzewidywalne

Koszty inwestycji w fundusz

- Prowizja manipulacyjna
- Opłata za zarządzanie

Przykład: Który fundusz wybierzesz:

a)provizja 8%, opłata za zarządzanie 4% rocznie

b)provizja 6%, opłata za zarządzanie 8% rocznie

Odpowiedź: Im dłuższa inwestycja, tym istotniejsza jest opłata za zarządzanie, a mniej istotna prowizja manipulacyjna. W tym przypadku do 7 lat korzystniejsza inwestycja w fundusz a), od 8 lat – inwestycja w fundusz b)

Jak wybrać fundusz dla siebie?

- Wysokość zysków w przeszłości?
- Lider czy nie?
- Mały czy duży?
- Tani czy drogi?

INWESTYCJE GIEŁDOWE

Inwestowanie na giełdzie – lepsze niż fundusze?

Korzyści:

- Nieograniczony potencjał
- Zyski z dywidendy
- Nie płacę za zarządzanie

Wady:

- Sam zarządzam, płacę podatki
- Gorsze warunki do dywersyfikacji
- Wyższe ryzyko

Optymalna strategia inwestycyjna

- Użycie wolnego kapitału
- Nastawienie długoterminowe
- Systematyczność – stopniowo, mniejsze kwoty
- Zasada „stop loss” – określenie poziomu akceptowanej straty
- Dywersyfikacja
- Monitorowanie inwestycji
- Działanie nieemocjonalne, niepoddawanie się panice, bez „księgowania” strat i zysków

Racjonalny inwestor

- Działa zawsze tak, aby zmaksymalizować swoje zyski
- Nie ulega wpływowi emocji
- Nie ulega naciskowi ze strony zbiorowości innych graczy
- Kieruje się wyłącznie informacjami wynikającymi z rzetelnych analiz finansowych

Dlaczego nie zawsze się udaje?

Praktyka

vs.

KONKURS

- Podaj liczbę całkowitą z przedziału 1 – 100.
- Nagrodę otrzyma osoba, która będzie najbliższej $\frac{2}{3}$ średniej arytmetycznej wszystkich odpowiedzi.

Naoliwiony rynek

- Ceny odzwierciedlają wszystkie publicznie dostępne informacje
- Zmiany cen w czasie są wzajemnie niezależne

Co wybierzesz?

- pewne 2 400 zł
- otrzymanie z prawdopodobieństwem 25% kwoty równej 10 000 zł

Przykład nr 1: wybór racjonalny

- pewne otrzymanie kwoty 2 400 zł ?
 - $WO_1 = 1 * 2400 = 2\ 400$
 - otrzymanie z prawdopodobieństwem 25% kwoty równej 10 000 zł lub z prawdop. 75% nieotrzymanie niczego?
 - $WO_2 = 0,25 * 10000 + 0,75 * 0 = 2\ 500$
-
- **Racjonalny inwestor wybierze opcję nr 2.**
 - **W eksperymencie 84% osób wybrało nr 1.**

Przykład nr 2: Co wybierzesz?

- stratę z całkowitą pewnością (prawdop. 100%) kwoty 7 500zł?

- stratę z prawdopodobieństwem 75% kwoty również 10 000zł (25% szans, że nic nie stracisz)?

Przykład 2: wybór racjonalny

- stratę z całkowitą pewnością (prawdop. 100%) kwoty 7500zł?

$$WO = 1 * (-7500) = -7500$$

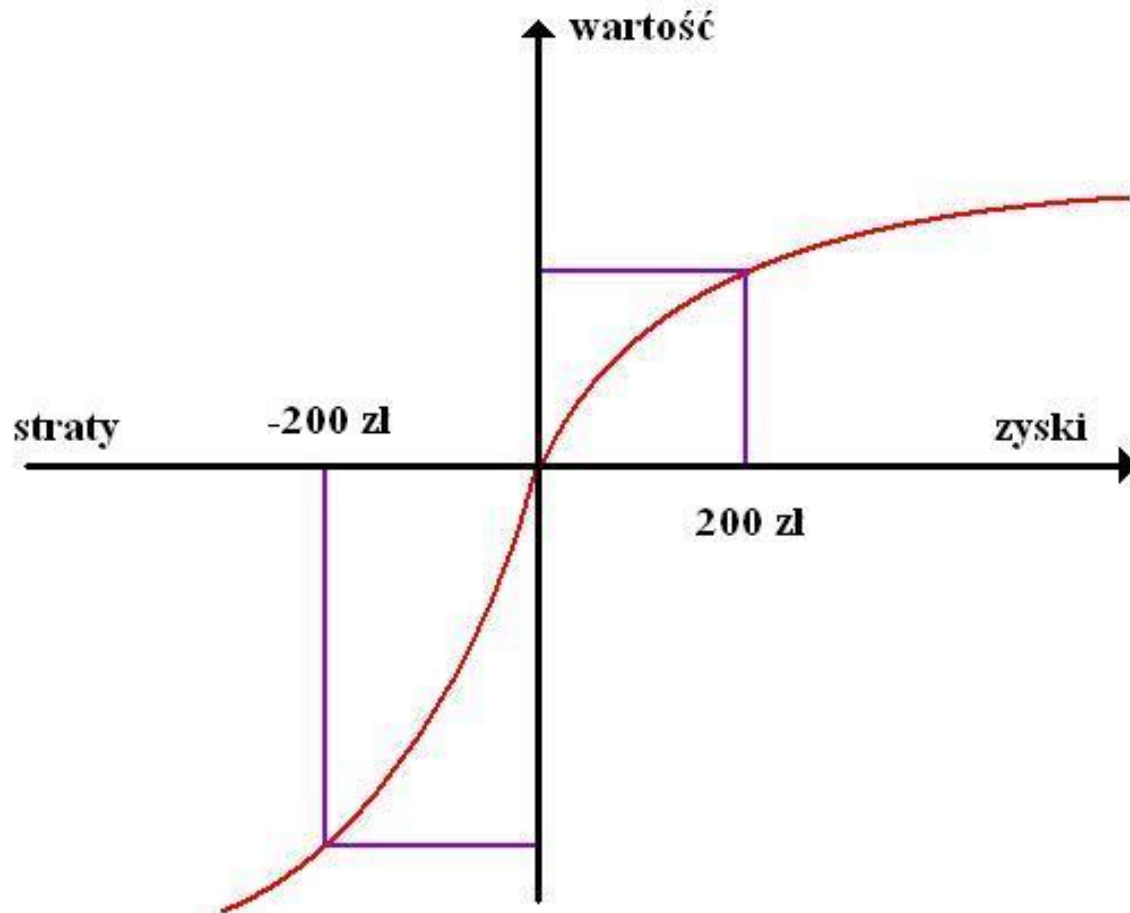
- stratę z prawdopodobieństwem 75% kwoty również 10000zł (25% szans, że nic nie stracisz)?

$$WO = 0,75 * (-10000) + 0,25 * 0 = -7500$$

Dla racjonalnego inwestora nie ma znaczenia, który wariant wybrać.

W eksperymencie 87% osób wybrało opcję nr2.

Teoria perspektywy (Kahneman i Tversky, 1979)

Anomalie rynku

- Dodatnie krótkoterminowe autokorelacje między stopami zwrotu
- Ujemne średnioterminowe autokorelacje między stopami zwrotu
- Efekt kalendarza
- Efekt wielkości firmy
- Paradoks funduszy inwestycyjnych

Skłonności poznawcze inwestorów

- Nierespektowanie prawa regresji do średniej
 - Inwestorzy indywidualni są skłonni stawiać na kontynuację trendów, podczas gdy eksperci budują strategię inwestycyjne w oczekiwaniu na regresję kursów do średniej
- Sentyment inwestycyjny
- Złudzenie gracza

Skłonności poznawcze inwestorów

- Nadmierna pewność siebie
- Złudzenie kontroli
 - Wybór
 - Sekwencja wyników
 - Znajomość problemu
 - Informacja
 - Zaanagażowanie

Skłonności poznawcze inwestorów

- Efekt myślenia wstecznego
- Heurystyka zakotwiczenia
- Heurystyka dostępności
 - Czego jest więcej: zabójstw czy samobójstw?
 - 600 zabójstw rocznie
 - 4750 samobójstw rocznie, 3586 skutecznych

Skłonności motywacyjne inwestorów

- Efekt unikania strat i efekt utopionych kosztów

Skłonności motywacyjne inwestorów

- Księgowanie umysłowe
 - Ludzie segregują różne rodzaje inwestycji i każdą rozpatrują oddzielnie analizując zyski/straty (jednoczesna lokata i kredyt)

Skłonności motywacyjne inwestorów

- Efekt posiadania
 - Inwestorzy są skłonni przetrzymywać te papiery wartościowe, które już posiadają
- Efekt status quo
- Efekt przywiązania

Skłonności motywacyjne inwestorów

- Pułapki związane z wynikami ostatnio dokonanych inwestycji
 - Na koszt firmy
 - Ukąszenie węża
 - Potrzeba wyrównania strat

Skłonności motywacyjne inwestorów

- Efekt dyspozycji
 - Jeśli tylko cena akcji wróci do ceny zakupu, natychmiast to sprzedam.
 - Cena spadła tak znacznie, że absolutnie nie mogę ich teraz sprzedać.
 - Będę trzymał dalej – tańsze już być nie mogą.
 - Bardziej boli strata naszej inwestycji w jedną spółkę, niż taka sama strata na całej giełdzie → podstawowy błąd atrybucji

Tworzenie portfela inwestycyjnego

Czynniki wpływające na kształt portfela:

- Wysokość kapitału
- Tolerowany poziom ryzyka
- Konieczność zabezpieczenia kredytu

Zasady:

- Złota zasada inwestowania – nie odrzucać żadnej klasy aktywów
- Bez nerwowych ruchów – nie wychodzić w inwestycji w najgorszym momencie

Dywersyfikacja

Różnicowanie portfela inwestycyjnego, poprzez inwestowanie w produkty finansowe różniące się stopą zwrotu i poziomem ryzyka.

Cele dywersyfikacji:

- Różnorodność
- Jak najniższa korelacja między produktami

Zalety dywersyfikacji:

- Utrata kapitału w jednym obszarze jest niwelowana poprzez zysk z innego produktu,
- Nawet przy najbardziej nieprzewidywalnym scenariuszu, poszczególne produkty zbilansują się.

Monitorowanie portfela inwestycyjnego

- Weryfikacja efektywności portfela po 1-3 latach
- Samoistna zmiana struktury portfela
- Korygowanie struktury portfela po zmianach na skutek sytuacji na rynku

Osobista strategia inwestycyjna

1. Po co inwestujemy?
2. Jaki jest nasz horyzont czasowy?
3. Ile czasu możemy poświęcić na dogłębne oglądanie naszych inwestycji?
4. Jakim kapitałem dysponujemy?
5. Jaki poziom strat możemy zaakceptować?
6. Jak zdywersyfikowane są wszystkie moje inwestycje?

Dziękuję za uwagę!

